

VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, mob. 8 609 54 703, 8 658 42 925, el. p. info@vaistaiga.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389
Adresas korespondencijai: Danės g. 17, LT-92117 Klaipėda, mob. 8 609 54 703, 8 658 42 925, el. p. info@vaistaiga.lt

---

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui

2024-04-03 Nr.
Į 2023-12-11 Nr.S-2023-5566

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO AUDITO KOMITETO PAVEDIMO

Vyriausybės atstovų įstaiga gavo Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2023 m. gruodžio 8 d. posėdžio protokolo išraše Nr. 141-P-35 nurodytą pavedimą, kuriuo prašoma Vyriausybės atstovų įstaigos, atliekant savivaldybių veiklos administracinę priežiūrą, *įvertinti, kaip savivaldybės užtikrina, kad visos jų teikiamos viešosios ir administracinės elektroninės paslaugos būtų pasiekiamos per Elektroninių valdžios vartų portalą, ir iki 2024 m. balandžio 1 d. informuoti Seimo Audito komitetą apie identifikuotas rizikas ir nustatytas tobulintinas sritis* (toliau – Pavedimas).

Vyriausybės atstovų įstaiga, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto Pavedimą, Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo Vyriausybės atstovams priskirtos kompetencijos apimtyje vykdydama savivaldybių veiklos administracinę priežiūrą, atliko patikrinimą. Patikrinimo metu buvo analizuojami viešųjų ir administracinių elektroninių paslaugų teikimą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai (toliau – teisės aktai), savivaldybių pateikta informacija. Žemiau pateikiame patikrinimo metu nustatytas tobulintinas sritis ir siūlymus siekiant pašalinti identifikuotas rizikas.

Dėl teisinio reglamentavimo

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau - VSĮ) 33 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracija administruoja viešųjų paslaugų teikimą. Vadovaujantis VSĮ 55 straipsniu, *savivaldybė administruodama ir užtikrindama viešųjų paslaugų teikimą gyventojams, privalo nustatyti šių paslaugų teikimo būdą, taisykles ir režimą, steigdama biudžetines ir viešąsias įstaigas, savivaldybės įmones, akcines bendroves, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka parinkdama viešųjų paslaugų teikėjus ir įgyvendindama viešųjų paslaugų teikimo priežiūrą ir kontrolę*. VSĮ 54 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad *viešąsias paslaugas gyventojams teikia biudžetinės ir viešosios įstaigos, savivaldybės įmonės, akcinės bendrovės ir kiti subjektai*. Ir tik išimtiniais, VSĮ 54 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais, savivaldybės tarybos sprendimu seniūnija pati gali teikti viešąsias paslaugas.

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo (toliau – VIIVĮ) 37 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „(...) subjektai, atliekantys jiems teisės aktų nustatytas funkcijas IT priemonėmis, privalo užtikrinti savo administracinių ar viešųjų paslaugų, teikiamų elektroniniu būdu, prieinamumą vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą jo veikimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka“. Subjektai - tai valstybės ir savivaldybių

institucijos ir įstaigos, kiti viešojo administravimo subjektai, viešosios įstaigos ir valstybės valdomos įmonės, kurie yra valstybės informacinius išteklius sudarančių duomenų ir valstybės informacinius išteklius sudarančių informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai (VIIVĮ 2 straipsnio 46 punktas).

Dalis savivaldybių pateiktuose atsakymuose nurodė, kad vadovaujantis VSĮ 54 straipsnio 1 dalies nuostatomis, savivaldybės institucijos ir savivaldybės administracija viešųjų paslaugų neteikia bei neturi pareigos užtikrinti, kad viešosios elektroninės paslaugos būtų pasiekiamos per Elektroninių valdžios vartų portalą. Todėl įvertinus savivaldybių pateiktus atsakymus ir VIIVĮ 37 straipsnio nuostatas, galima daryti išvadą, kad esamas teisinis reglamentavimas savivaldybėms nėra aiškus bei suteikia galimybę perkelti pareigą užtikrinti viešųjų paslaugų, teikiamų elektroniniu būdu, prieinamumą vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą viešąsias paslaugas teikiantiems subjektams - biudžetinėms ir viešosioms įstaigoms, savivaldybės įmonėms, akcinėms bendrovėms.

Be to, VIIVĮ numato 2 atvejus, kuomet administracinės ar viešosios paslaugos, teikiamos elektroniniu būdu, neprivalo būti prieinamos per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą: 1) kai šios paslaugos pagal savo prigimtį ar pobūdį negali būti teikiamos elektroniniu būdu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą; 2) jas šiuo būdu teikti netikslinga (VIIVĮ 38 straipsnio 1 dalis).

Įstatymas nenumato jokių kriterijų, pagal kuriuos būtų galima nustatyti, ar paslaugos gali būti teikiamos elektroniniu būdu, ar ne, bei suteikia teisę paslaugas teikiančiam subjektui nuspręsti dėl elektroninių paslaugų teikimo tikslingumo. Esant tokiam reguliavimui praktiškai neįmanoma įvertinti, ar tinkamai įgyvendinamos VIIVĮ nuostatos.

Patikrinimo metu, susipažinus su savivaldybių pateikta informacija, identifikuoti atvejai, kada viešosios paslaugos pagal savo pobūdį ir specifiką gali būti teikiamos tik kontaktiniu būdu, pavyzdžiui, socialinės paslaugos, apimančios globos, rūpybos, paramos ir kt. specializuotų paslaugų spektrą. Tokių viešųjų paslaugų teikimas kontaktiniu būdu yra neatsiejamas nuo šių paslaugų specifikos, todėl elektroniniu būdu būtų galima užtikrinti tik šių paslaugų užsakymo procesą, bet ne patį teikimą.

Atliekant patikrinimą ir vertinant savivaldybių pateiktą informaciją apie viešųjų ir administracinių elektroninių paslaugų teikimą, atkreiptas dėmesys, kad pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą nėra galima aiškiai identifikuoti, kiek ir kokių viešųjų ir administracinių elektroninių paslaugų savivaldybių institucijos privalo teikti vieno langelio principu per centrinį elektroninių valdžios vartų portalą.

Konsolidavus informacines sistemas, viešųjų ir administracinių paslaugų stebėsenos ir analizės informacinės sistemos duomenys apie teikiamas viešąsias ir administracines paslaugas buvo perkelti į Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformą (toliau – VIISP). Patikrinimo metu nustatyta, kad šiuo metu per www.epaslaugos.lt vidutiniškai galima rasti nuo 60 iki 80 įvairių konkrečiai savivaldybės administracijai priskiriamų elektroninių paslaugų. Pavyzdžiui, Mažeikių rajono savivaldybės administracijai priskiriama 80 įvairių elektroniniu būdu teikiamų paslaugų. Tuo tarpu Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai - 59. Nuo 70 iki 80 elektroninių paslaugų per www.epaslaugos.lt priskiriama 84 procentams savivaldybių administracijų, 2 procentams savivaldybių priskiriama mažiau nei 60 įvairių elektroninių paslaugų.

Taip pat pažymėtina, kad savivaldybių administracijos elektronines paslaugas teikia ir per kitas informacines sistemas (socialinės paramos šeimai informacinė sistema (SPIS), Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinė sistema (ŽPDRIS), Metrikacijos ir gyvenamosios vietos deklaravimo informacinė sistema (MGVDIS), <https://www.licencijavimas.lt>, <https://www.planuojustatau.lt> ir kt.).

Dėl nustatytų rizikų

Patikrinimo metu, apibendrinus iš savivaldybių gautą informaciją, nustatyta, jog savivaldybės nurodo šias pagrindines rizikas (problemas), susijusias su elektroninių viešųjų ir administracinių paslaugų teikimu:

1. VIISP funkcionalumas (neatitinkančios realijų VIISP sukonstruotos internetu užsakomų paslaugų formos, nėra integracijos su turimomis informacinėmis sistemomis ir kt.). Šią problemą, kaip vieną iš pagrindinių rizikų, trukdančių savivaldybei teikti paslaugas elektroniniu būdu vieno langelio principu nurodė daugiau kaip 70 procentų visų savivaldybių. Todėl savivaldybės dažnai elektroninių paslaugų teikimui pasitelkia savo sukurtus portalus (pvz. <https://paslaugos.kaunas.lt>, <https://paslaugos.klaipeda.lt>, <https://paslaugos.vilnius.lt/>, <https://mano.siauliai.lt>). Savivaldybės nurodė, kad tokio portalo veikimas atitinka pačios savivaldybės keliamus kokybės reikalavimus, portale galima stebėti paslaugų užsakymo statistiką, užbrėžtų paslaugų kokybės standartų laikymąsi, lanksčiai ir greitai kurti paslaugų užsakymo formas ir konstruoti interaktyvius automatizuotus paslaugų suteikimo procesus ir kitus savivaldybei reikalingus funkcionalumus. Savivaldybių teigimu, tai leidžia joms greičiau reaguoti į gyventojų poreikių dinamiką ir užtikrinti nenutrūkstamą kokybišką elektroninių paslaugų teikimą. Pavyzdžiui, Kauno miesto savivaldybė nurodė teikianti net 242 elektronines paslaugas, tuo tarpu per www.epaslaugos.lt teikia tik 74. Jurbarko rajono savivaldybė teikia 162 elektronines paslaugas, o per elektroninių valdžios vartų portalą – 62.

2. Vartotojų nepakankamas skaitmeninis raštingumas - kita (apie 80 procentų savivaldybių) nurodyta priežastis. Didelė dalis gyventojų nesinaudoja elektroninėmis paslaugomis: senyvo amžiaus gyventojai nesinaudoja internetu bei neturi prisijungimo galimybių. Nedidelių savivaldybių, tokių kaip Birštono, Kretingos, Druskininkų gyventojai pasisako, kad nori bendrauti gyvai su paslaugas teikiančiais specialistais, todėl pasirenka atvykimą į savivaldybę.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, jog būtų tikslinga įvertinti poreikį:

1) VIIVĮ aiškiau reglamentuoti, kokie subjektai yra atsakingi už viešųjų paslaugų teikimą elektroniniu būdu vieno langelio principu per centrinę elektroninių valdžios vartų portalą;

2) siekiant teisinio reguliavimo skaidrumo, išsamumo, nuoseklumo, nedviprasmiškumo bei vieningo taikymo, nustatyti pavyzdinį savivaldybių institucijų teikiamų elektroninių administracinių ir viešųjų paslaugų, prieinamumą vieno langelio principu per centrinę elektroninių valdžios vartų portalą, sąrašą;

3) stiprinti Vidaus reikalų ministerijos, kitų atsakingų institucijų ir savivaldybių administracijų bendradarbiavimą, sprendžiant savivaldybių nurodytas technines, su VIISP funkcionalumu susijusias problemas.

Vyriausybės atstovų įstaigos vadovė

Daiva Kerekėš